

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-98-30/1-ES

Datum: 22. juni 2007.

Original: engleski

PREDSJEDNIK MEĐUNARODNOG SUDA

Rješava: sudija Fausto Pocar, predsjednik

Sekretar: g. Hans Holthuis

Odluka od: 22. juna 2007.

TUŽILAC

protiv

MLAĐE RADIĆA

POVJERLJIVO

ODLUKA PREDSJEDNIKA SUDA U VEZI S UBLAŽAVANJEM KAZNE

Branilac podnosioca Molbe:

g. Toma Fila

Prijevod

1. Dana 10. aprila 2007., Ambasada Francuske u Nizozemskoj uputila je Međunarodnom sudu za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), u skladu s članom 3(3) Sporazuma između Ujedinjenih nacija i Vlade Francuske o izdržavanju kazni koje je izrekao Međunarodni sud,¹ članom 28 Statuta i pravilom 123 Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik), obavijest o tome da su se, na osnovu francuskog zakona, stekli uslovi za ublažavanje kazne koja je izrečena Mlađi Radiću (dalje u tekstu: Obavijest). Uz navedeni dopis priloženi su izvještaji Vlade Francuske o Radićevom ponašanju, zatvorskim uslovima i njegovom psihičkom stanju tokom izdržavanja kazne u Francuskoj u skladu sa članom 2 "Uputstva za rad prilikom rješavanja po molbama za pomilovanje, ublažavanje kazne i prijevremeno puštanje na slobodu osoba koje je osudio Međunarodni sud";²

2. Dana 17. maja 2007., Tužilaštvo je uputilo memorandum sekretaru Međunarodnog suda u vezi s Radićevom saradnjom u skladu s članom 2 Uputstva (dalje u tekstu: Izvještaj tužilaštva).³ Dana 25. maja 2007., na osnovu člana 2 Uputstva, sekretar Suda je obavijestio Radića o Obavijesti Vlade Francuske i priloženim izvještajima, Izvještaju tužilaštva i koracima koje sam ja preduzeo u skladu s Pravilnikom u cilju utvrđivanja da li ublažavanje kazne može biti odobreno. Dana 1. juna 2007., Radićev branilac mi je dostavio Odgovor u skladu sa članom 4 Uputstva.⁴

3. Dana 12. juna 2007., pošto sam razmotrio gorenavedene materijale, distribuirao sam ih u skladu s pravilom 124 Pravilnika⁵ i članom 5 Uputstva članovima Kolegija i stalnim sudijama Vijeća koje je izreklo kaznu kako bih se s njima posavjetovao prije donošenja odluke po Obavijesti.

¹ Sporazum između Organizacije Ujedinjenih nacija i Vlade Republike Francuske o izdržavanju kazni koje je izrekao Međunarodni sud za bivšu Jugoslaviju, 25. februar 2000.

² 15. august 2006.

³ Memorandum g. Gavina Ruxtona, šefa službi tužilaštva, upućen g. Johnu Hockingu, zamjeniku sekretara Suda, predmet: Milomir Stakić i Mlađo Radić – Molba za ublažavanje/skraćenje kazne, 17. maj 2007.

⁴ Podnesak odbrane, 1. juni 2007. (dalje u tekstu: Odgovor).

⁵ Pravilo 124 Pravilnika predviđa sljedeće: "[n]a osnovu tog obavještenja predsjednik, poslije savjetovanja sa članovima Kolegija i svim stalnim sudijama Vijeća koje je izreklo kaznu i koje su još uvijek sudije Međunarodnog suda, odlučuje da li je primjereno osuđenog pomilovati ili mu ublažiti kaznu".

Prijevod

I. KONTEKST

4. Radić je uhapšen 8. aprila 1998., a 9. aprila 1998. je doveden u pritvor Međunarodnog suda radi suđenja. Dana 2. novembra 2001., Pretresno vijeće je donijelo Presudu u predmetu *Tužilac protiv Kvočke i drugih* (dalje u tekstu: Prvostepena presuda).⁶ Pretresno vijeće je Radiću izreklo osuđujuću presudu za progon počinjen ubistvom, mučenjem i batinanjem, seksualnim zlostavljanjem i silovanjem, maltretiranjem, ponižavanjem i psihičkim zlostavljanjem i zatočevanjem u nehumanim uslovima kao zločinom protiv čovječnosti po članu 5 Statuta Međunarodnog suda; ubistvo kao kršenje zakona ili običaja ratovanja po članu 3 Statuta; i po dvije tačke za mučenje kao kršenje zakona ili običaja ratovanja.⁷ Ovi zločini počinjeni su u logoru Omarska u opštini Prijedor, Republika Srpska, od otprilike 28. maja 1992. do kraja augusta 1992.⁸ Ovaj logor je osnovan radi zatočavanja lica osumnjičenih za saradnju sa protivnicima preuzimanja vlasti u Prijedoru od strane Srba.⁹ Pretresno vijeće je utvrdilo da je Radić, kao jedan od trojice vođa smjena u logoru, na osnovu člana 7(1) Statuta krivično odgovoran za navedena krivična djela kao saizvršilac udruženog zločinačkog poduhvata.¹⁰

5. Iako je Pretresno vijeće takođe utvrdilo da je Radić vršio vlast nad stražarima u svojoj smjeni i da postoje znatni dokazi o zločinima koje su počinili njegovi podređeni, Vijeće je odbilo da zaključi da Radić snosi odgovornost nadređenog po članu 7(3) Statuta.¹¹ Pretresno vijeće je dalje odbacilo optužbe protiv Radića za nehumana djela, ubistvo, po dvije tačke za mučenje i silovanje kao zločine protiv čovječnosti i kao okrutno postupanje i po dvije tačke za napade na ljudsko dostojanstvo kao kršenja zakona ili običaja ratovanja.¹² U skladu s tim, Pretresno vijeće je Radiću izreklo jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina u koju mu je u skladu s pravilom 101(C) Pravilnika uračunato vrijeme provedeno u pritvoru.¹³

---

⁶ Predmet br. IT-98-30/1-T.

⁷ Prvostepena presuda, par. 761.

⁸ *Id.*, par. 512, 571.

⁹ *Id.*, par. 2.

¹⁰ *Id.*, par. 578.

¹¹ *Id.*, par. 570.

¹² *Id.*, par. 762.

¹³ *Id.*, par. 763, 767.

Prijevod

6. Rješavajući po žalbi, Žalbeno vijeće je potvrdilo osuđujuće presude i kaznu koje je Radiću izreklo Pretresno vijeće.¹⁴ Radić je 15. novembra 2005. upućen u Francusku na izdržavanje kazne. Ukoliko u cijelosti izdrži izrečenu kaznu trebalo bi da bude pušten na slobodu 7. aprila 2018.

II. ARGUMENTACIJA

7. U dopisu priloženom Obavijesti, sudija Žalbenog suda u Douaiu *Tribunal-a de Grande Instance* u Arrasu nadležan za izvršavanje kazni obavještava da se prema članu 721 francuskog Zakona o krivičnom postupku kazne izrečene osuđenima automatski skraćuju uračunavanjem perioda od tri mjeseca za prvu godinu, po dva mjeseca za naredne uzastopne godine, odnosno perioda od sedam dana svakog mjeseca za posljednji dio kraći od godinu dana. Međutim, sudija nadležan za izvršavanje kazni može opozvati ovo skraćenje u slučaju da kažnjениk počinu neki prestup. Kako navodi pomenuti sudija, Radić ispunjava uslove da mu se automatski uračuna 41 mjesec, počevši od dana njegovog hapšenja, odnosno od 8. aprila 1998. zaključno sa 7. aprilom 2018., odnosno danom isteka izrečene kazne, budući da je Međunarodni sud "ranije naznačio da osuđene osobe imaju pravo na povlastice u skladu s odredbama francuskog zakona od samog početka izdržavanja kazne".¹⁵

8. Pomenuti sudija takođe obavještava da bi, na osnovu člana 721-1 Zakona o krivičnom postupku Francuske, koji je izmijenjen i dopunjen Zakonom br. 2004-204 od 9. marta 2004., koji js stupio na snagu 1. januara 2005., Radić mogao ispunjavati uslove za dodatno skraćenje od po najduže tri mjeseca za svaku godinu provedenu u zatvoru ukoliko pokaže "ozbiljne znakove resocijalizacije", na primjer, uspješnim pohađanjem neke škole, univerziteta ili polaganjem stručnog ispita, odnosno ulaganjem napora u cilju obeštećenja svojih žrtava.¹⁶

¹⁴ *Tužilac protiv Kvočke*, predmet br. IT-98-30/1-A, Presuda, 28. februar 2005., str. 243.

¹⁵ Dopis Agnès Tanguy, sudije nadležnog za izvršavanje kazne, Žalbeni sud u Douaiu *Tribunal-a de Grande Instance* u Arrasu, upućen javnom tužiocu, Arras, 8. novembar 2006. (dalje u tekstu: Dopis od 8. novembra 2006.). Međutim, u dopisu koji je 30. novembra 2006. upućen ministru pravde, javni tužilac obavještava da, na osnovu člana 721 Zakona o krivičnom postupku Francuske, Radić ima pravo na skraćenje od samo 25 mjeseci i 28 dana računajući od dana kada je smješten u zatvor u Francuskoj, odnosno, od 15. novembra 2005. do posljednjeg dana kazne koja mu je izrečena. Prema presedanu utvrđenom u predmetu *Tužilac protiv Banovića*, predmet br. IT-02-65-1/ES, Odluka predsjednika o ublažavanju kazne, zavedena 10. marta 2006. na povjerljivoj osnovi, smanjenje kazne na osnovu člana 721 Zakona o krivičnom postupku Francuske obračunava se u odnosu na ukupno trajanje kazne koja je izrečena. *Vidi id.*, par. 10. Dakle, tačan datum od kojeg počinje računanje iznosa smanjenja kazne jeste datum njegovog pritvaranja, odnosno 8. april 1998. Uporedi *id.*, par. 11.

¹⁶ Dopis od 8. novembra 2006.

Prijevod

Iako bi Radić mogao ispunjavati uslove za skraćanje kazne za 24 mjeseca od 8. aprila 1998. do 8. aprila 2006., sudija preporučuje da se Radiću prizna samo jedan dio tog vremena, odnosno 10 mjeseci, zbog toga što i dalje negira da je počinio silovanje i seksualno nasilje i što se nije dovoljno zamislio nad činjenicama svog predmeta.¹⁷

9. Prema tome, sudija nadležan za izvršavanje kazni navodi da Radić ispunjava uslove za skraćanje kazne za 51 mjeseci, odnosno četiri godine i tri mjeseca od njegove kazne od 20 godina. Uslijed toga, ako bi molba bila odobrena, posljednji dan Radićeva kazne bio bi 7. januar 2014. a ne 7. april 2018.

10. Prema "Socio-edukativnom izvještaju" priloženom Obavijesti, Radić se, od svog dolaska u Pritvorski centar Baupame 16. novembra 2005. primjereno ponašao prema zatvorskom osoblju i nisu mu izricane disciplinske mjere. Za vrijeme boravka u zatvoru, prihvatio je zaposlenje u radionici gdje je njegov rad ocijenjen potpuno zadovoljavajućim, a takođe je pohađao kurseve francuskog u obrazovnom centru, mada je njegovo vladanje francuskim jezikom ograničeno. Nije tražio pomoć psihoterapeuta, iako bi se to možda moglo pripisati jezičkoj barijeri zbog koje bi eventualna terapija bila otežana. Održava kontakt sa svoje troje djece i novčano pomaže suprugu od zarada koje ima u radionici. Prijatelji koji stanuju u Francuskoj posjetili su ga tri puta. Nema konkretnih planova o tome šta će raditi po izlasku iz zatvora, ali izražava spremnost za rad u bilo kojoj profesiji. Kada je riječ o osuđujućim presudama i kazni, ne priznaje sva djela koja su mu pripisana i izražava šok svaki put kada se pomenu seksualno nasilje i silovanje.¹⁸

11. U Izvještaju tužilaštva, tužilaštvo naznačava da Radić nije ni na koji način saradivao s Tužilaštvom ni prije ni poslije njegovog prebacivanja u Francusku.

12. U vezi s Radićevim odgovorom, branilac tvrdi da je Izvještaj tužilaštva o Radićevoj saradnji s Međunarodnim sudom neadekvatan.¹⁹ Branilac napominje da je Radić, suprotno onome što se navodi u Izvještaju tužilaštva, prije početka svog suđenja u prisustvu branioca

¹⁷ *Id.*

¹⁸ Socio-edukativni izvještaj za Mlađu Radića, kažnjenika br. 3688, Ministarstvo pravde, Direkcija za zatvorsku administraciju, Služba za resocijalizaciju i uslovni otpust iz zatvora Centra za izdržavanje kazni Baupame.

¹⁹ Odgovor, par. 7.

Prijevod

dobrovoljno dao izjavu tužilaštvu.²⁰ Radić je takođe dao iskaz u sudnici čime je, kako je Pretresno vijeće napomenulo u svojoj Presudi, "doprinio pojašnjavanju i ekspeditivnosti suđenja".²¹ Pored toga, branilac napominje da tužilaštvo nije nikada pozvalo Radića na saradnju u vezi s drugim predmetima pred Međunarodnim sudom.²² Stoga, branilac tvrdi da bi Radićevoj saradnji s Međunarodnim sudom koja je naznačena u Odgovoru "trebalo pridati odgovarajuću težinu i uzeti je u obzir prilikom donošenja odluke u vezi sa skraćanjem njegove kazne".²³

III. DISKUSIJA

13. Pravilo 125 Pravilnika predviđa faktore koje treba uzeti u obzir prilikom utvrđivanja da li bi ublažavanje kazne bilo primjereno. Među ove faktore spadaju, između ostalog, "težin[a] krivičnog djela ili krivičnih djela za koje je zatvorenik osuđen, postupak prema zatvorenicima u sličnoj situaciji, uolikoj mjeri je zatvorenik pokazao da se rehabilitovao, kao i eventualn[a] značajn[a] saradnj[a] zatvorenika s tužiocem".

14. Kada je riječ o težini krivičnih djela za koja je Radić osuđen, primjećujem da je Pretresno vijeće zaključilo da je on tokom perioda od tri mjeseca u kom je bio vođa smjene stražara u logoru Omarska u znatnoj mjeri učestvovao u funkcionisanju logora, što je omogućilo da se počine ratni zločini nad velikim brojem zatočenika, bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata, koji su bili u ranjivom položaju. Progoni su obuhvatali rasprostranjena i sistematska ubistva, mučenje i batinanje, seksualno zlostavljanje, maltretiranje, ponižavanje i psihičko zlostavljanje, te zatočavanje u nehumanim uslovima.²⁴ Pretresno vijeće je dobilo značajan broj vjerodostojnih i dosljednih dokaza da su stražari u Radićevoj smjeni počinili veliki broj zločina i da on, iako su mu se svakodnevno naočigled dešavala ubijanja, mučenja i druga zlostavljanja, nije nikada iskoristio svoju vlast da spriječi stražare da ne čine takve zločine.²⁵ U stvari, Pretresno vijeće je zaključilo da je, za razliku od svojih kolega koji su ignorisali i tolerisali zločine, "Radić [...], po svemu sudeći, uživao u zločinačkim aktivnostima

²⁰ *Id.*, par. 5.

²¹ *Id.* (unutrašnji znaci navoda izostavljeni).

²² *Id.*, par. 6.

²³ *Id.*, par. 7.

²⁴ Prvostepena presuda, par. 737-739.

²⁵ *Id.*, par. 538, 545.

Prijevod

u logoru i aktivno ih podsticao".²⁶ Konačno, Pretresno vijeće je konstatovalo da je on fizički izvršio krivična djela silovanja i seksualnog nasilja nad više zatočenica u logoru, od kojih su neka predstavljala mučenje.²⁷ Pretresno vijeće je konstatovalo da je Radić, čineći to, "flagrantno zloupotrijebio svoj položaj vlasti u logoru time što je prisiljavao ili prinuđavao žene na seksualne radnje radi zadovoljavanja svojih žaljenja vrijednih potreba".²⁸

15. Pošto sam razmotrio sve materijale koje je dostavio sekretar Suda, okolnosti ovog predmeta i stavove sudija Vijeća koje je izreklo kaznu i Kolegija, nisam se uvjerio da bi ublažavanje kazne trebalo odobriti. Težinu krivičnih djela za koja je Radić osuđen ocijenio sam uzimajući u obzir dokaze o resocijalizaciji i saradnji s tužilaštvom, kao i postupanje sa zatvorenicima koji su u sličnoj situaciji. U Izvještaju tužilaštva o saradnji, uočio sam da tužilaštvo nije naznačilo da li je uopšte tražilo bilo kakvu saradnju. Kada je riječ o Radićevom odgovoru, njegovu saradnju prije izricanja osuđujuće presude ne uzimam u obzir na osnovu pravila 125 i člana 2 Uputstva²⁹ i zbog toga što joj je Pretresno vijeće već pridalo odgovarajuću težinu prilikom odmjeravanja Radićeve kazne. Stoga, smatram da je faktor saradnje s tužilaštvom neutralan. Pored toga, smatram da Radić ne pokazuje jasne naznake resocijalizacije. Iako je njegovo vladanje u zatvoru uglavnom bilo dobro, ta činjenica gubi na težini njegovim negiranjem da je počinio silovanje i seksualno nasilje, povodom koje je svoju zabrinutost izrazio i francuski sudija nadležan za izvršavanje kazni.

IV. DISPOZITIV

16. Na osnovu gorenavedenog, ublažavanje kazne u ovom predmetu se ovim odbija. Međutim, napominjem da se ovom odlukom ne uskraćuje pravo Radiću da u budućnosti ponovo podnese molbu za ublažavanje kazne na osnovu izmijenjenih okolnosti.

²⁶ *Id.*, par. 741.

²⁷ *Id.*, par. 546-561.

²⁸ *Id.*, par. 740.

²⁹ Član 2(c) Uputstva predviđa da Sekretarijat mora "zatražiti od tužioca da pripremi detaljan izvještaj o eventualnoj saradnji osuđene osobe sa Tužilaštvom i značaju te saradnje [...]" (naglasak dodat).

Prijevod

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

Dana 22. juna 2007.
U Haagu,
Nizozemska

/potpis na originalu/
Fausto Pocar,
predsjednik Međunarodnog suda

[pečat Međunarodnog suda]